Lieta Nr.A420635811
A02807-12/34

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Jelgavā, 2012.gada 22.maijā

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese L.Apšeniece,

piedaloties pieteicējam – *S.G.*,
atbildētājas – Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Ieslodzījuma vietu pārvaldes pārstāvjiem *N.J.* un *A.B.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu *S.G.* pieteikumā par Ieslodzījuma vietu pārvaldes 2011.gada 26.septembra lēmuma Nr.1/17-G/3797; M/3696/jur atzīšanu par prettiesisku.

Aprakstošā daļa

[1] Konstatējot, ka 2011.gada 18.jūlijā plkst.12.20 notiesātais *S.G.* (turpmāk – pieteicējs) skaitliskās pārbaudes laikā ierindā sarunājās ar citiem notiesātajiem, Olaines cietuma priekšnieks 2011.gada 19.jūlija lēmumā par soda piemērošanu notiesātajam (turpmāk – sākotnējais lēmums) atzina, ka pieteicējs ir pārkāpis Ministru kabineta 2006.gada 30.maija noteikumu Nr.423 „Brīvības atņemšanas iestāžu iekšējās kārtības noteikumi" (turpmāk – Noteikumi) 44.6. un 44.9.apakšpunktu un piemēroja viņam disciplinārsodu – izteica rājienu.

Ar Ieslodzījuma vietu pārvaldes (turpmāk – atbildētājs) priekšnieka 2011.gada 26.septembra lēmumu Nr.1/17-G/3797; M/3696/jur (turpmāk – Lēmums) sākotnējais lēmums atstāts negrozīts. Lēmumā norādīti šādi argumenti.

[1.1] No amatpersonu dienesta ziņojumiem izriet, ka pieteicējs ir izdarījis soda izciešanas režīma pārkāpumu, kas izpaudās kā pieklājības neievērošana attiecībās ar cietuma administrācijas pārstāvi (skaitliskās pārbaudes laikā runāja ar citiem notiesātajiem un nepievērsās cietuma darbiniekam, kas veica skaitlisko pārbaudi), kā arī neizpildīja cietuma amatpersonas likumīgās prasības – stāties ierindā, izņemt rokas no kabatām, bez sarunām pa mobilo telefonu vai ar citiem notiesātajiem.

Pieteicējam netika liegta iespēja sniegt paskaidrojumus, viņš pats no tās atteicās. Piemērojot disciplinārsodu, nebija jāizvērtē visi pieteicēja 2011.gada 19.jūlija paskaidrojumā minētie argumenti.

Ieslodzījuma vietas amatpersonas paskaidrojumiem piešķirama augsta ticamības pakāpe. Atbildētāja rīcībā nav pierādījumu, ka Olaines cietuma amatpersonas būtu sniegušas nepatiesas ziņas.

[1.2] Piemērotais sods ir samērīgs, jo nepieklājīga izturēšanās pret cietuma administrācijas pārstāvi un citiem notiesātajiem skaitliskās pārbaudes laikā, kā arī jautājums par cietuma administrācijas prasību ievērošanu ir cieši saistīts ar disciplīnu un drošību brīvības atņemšanas iestādē. Viena notiesātā nesodīta atteikšanās izpildīt cietuma administrācijas likumīgās prasības var izraisīt līdzīgus citu ieslodzīto pieļautus disciplīnas pārkāpumus, tādejādi radot drošības apdraudējumu brīvības atņemšanas iestādē.

Pieteicējs jau iepriekš ir pieļāvis disciplīnas pārkāpumu, 2011.gada 9.jūlijā nepiezvanot uz Olaines cietuma dežūrdaļu, lai atzīmētos. Par šo pārkāpumu viņu nesodīja disciplinārā kārtā, bet veica profilaktiska rakstura pārrunas. Divi pieļauti soda izciešanas

režīma pārkāpumi liecina par to, ka pieteicējs nevērtē savu iepriekšējo rīcību un neizdara secinājumus pēc profilaktiska rakstura pārrunām.

[1.3] Pieteicējam ir zināmi brīvības atņemšanas iestādes iekšējās kārtības noteikumi un Olaines cietuma dienas kārtība. Līdz ar to viņam bija pienākums informēt tuviniekus par laiku, kurā var ar viņu sazināties. Cietums ir slēgta iestāde, un ieslodzītajiem kā īpaši pakļautām personām ir noteikti zināmi tiesību ierobežojumi, kuru ignorēšana nav pieļaujama. Ja pieteicējam būtu zvanījusi sieva, viņai būtu saprotams, kāpēc pieteicējs neatbild uz telefona zvanu.

[2] Nepiekrītot Lēmumam, 2011.gada 24.oktobrī pieteicējs vērsās ar pieteikumu Administratīvajā rajona tiesā. Pieteikumā minēti šādi argumenti.

[2.1] Disciplīnas pārkāpums ir safabricēts. Ziņojums par pārkāpumu netika sastādīts uzreiz, pieteicēju tikai mutiski informēja par tā sastādīšanu. Pieteicējam liedza ierakstīt paskaidrojumu ziņojumā, bet piedāvāja to rakstīt uz atsevišķas lapas. Rakstot paskaidrojumu, pieteicējs nemaz nezināja, par kādu pārkāpumu sastādīts ziņojums.

[2.2] Skaitlisko pārbaudi veica viena amatpersona. Ieslodzītais, nosaucot savu vārdu un uzvārdu, atstāj pārbaudi. Līdz ar to Lēmumā minētajiem argumentiem nav loģikas. Atbildētājs nav pienācīgi izvērtējis abu pušu viedokļus.

[3] 2011.gada 2.decembrī tiesā saņemts atbildētāja paskaidrojums, kurā atbildētājs pieteikumu uzskata par nepamatotu Lēmumā minēto apsvērumu dēļ.

[4] Tiesas sēdē pieteicējs uzturēja pieteikumu.

Atbildētāja pārstāvji tiesas sēdē pieteikumu neatzina.

Motīvu daļa

[5] Pārbaudījusi un novērtējusi procesa dalībnieku argumentus un pierādījumus lietā, pēc savas iekšējās pārliecības, tiesa atzīst, ka pieteikums ir pamatots.

[6] Lietā ir strīds par to, vai pieteicējs ir pārkāpis brīvības atņemšanas iestādes iekšējās kārtības noteikumus.

[7] Noteikumu 44.6.apakšpunkts paredz, ka notiesātajiem ir pienākums būt pieklājīgiem saskarsmē ar citiem notiesātajiem, administrācijas pārstāvjiem un apmeklētājiem, sastopoties ar brīvības atņemšanas iestādes darbiniekiem vai amatpersonām, kuras apmeklē brīvības atņemšanas iestādi, sveicināt viņus pieceļoties, uzrunāt ar "jūs" un lietot vārdu "kungs" ("kundze"). Ja notiesātos kamerā apmeklē brīvības atņemšanas iestādes administrācija, notiesātie nostājas norādītajā vietā, un kameras dežurants ziņo par notiesāto skaitu kamerā. Atbilstoši Noteikumu 44.9.apakšpunktam notiesātajiem ir pienākums izpildīt brīvības atņemšanas iestādes darbinieku likumīgās prasības.

Tātad, lai atzītu pieteicēja vainu disciplināri sodāma nodarījuma izdarīšanā, jākonstatē, ka viņš nav bijis pieklājīgs saskarsmē ar citiem notiesātajiem, administrācijas pārstāvjiem vai apmeklētājiem un nav izpildījis brīvības atņemšanas iestādes darbinieku likumīgās prasības.

[7.1] No Olaines cietuma uzrauga 2011.gada 18.jūlijā sastādītā ziņojuma par ieslodzītā disciplīnas pārkāpumu *(lietas 25.lapa)* izriet, ka pieteicējs 2011.gada 18.jūlijā plkst.12.20 skaitliskās pārbaudes laikā ierindā sarunājās ar citiem notiesātajiem un atteicās no paskaidrojuma sniegšanas. Uz šī ziņojuma pamata pieņemts sākotnējais lēmums.

Tātad tiesa secina, ka cietuma administrācijas sākotnēji konstatētais un atbilstoši nostiprinātais pieteicēja izdarītais pārkāpums ir izpaudies kā sarunāšanās ar citiem notiesātajiem skaitliskās pārbaudes laikā.

Saskaņā ar Noteikumu 26.punktu notiesātos, kuri sodu izcieš slēgtā cietuma un daļēji slēgtā cietuma soda izciešanas režīma augstākajā pakāpē un vidējā pakāpē, atklātajā

cietumā un audzināšanas iestādē nepilngadīgajiem, skaitliskās pārbaudes laikā nostāda ierindā speciāli pārbaudei paredzētos laukumos.

Lietā nav strīda par to, ka skaitliskās pārbaudes laikā ieslodzītajiem nav atļauts sarunāties.

Tiesas vērtējumā notiesātā rīcība, sarunājoties ar citiem notiesātajiem skaitliskās pārbaudes laikā, ir uzskatāma par nepieklājības izpausmi attiecībā pret cietuma administrācijas pārstāvi, un tā ir atzīstama par Noteikumu 44.6.apakšpunkta pārkāpumu.

No cietuma amatpersonas 2011.gada 23.augusta ziņojuma *(lietas 28.lapa)* izriet, ka pieteicējs skaitliskās pārbaudes laikā kaut ko stāstīja notiesātajam *M.A.* Savukārt pieteicējs tiesas sēdē apgalvoja, ka ar *M.A.* nevarēja sarunāties, jo tas stāvēja citur.

Lai gan policijas darbinieku liecības (arī paskaidrojumi un dienesta ziņojumi) nav pašas par sevi uzskatāmas par absolūti ticamām un neapstrīdamām, policijas darbinieku liecinātajam par notikumiem, kas risinājušies, tiem pildot savus dienesta pienākumus, ir piešķirama augsta ticamības pakāpe. Lai konstatētu, ka policijas darbinieki ir snieguši nepatiesas liecības, ir nepieciešami pārliecinoši pierādījumi *(skat. Administratīvās apgabaltiesas 2005.gada 3.decembra sprieduma lietā Nr.AA13-05/5 [17.1] punktu).*

Līdzīgi secinājumi ir attiecināmi arī uz brīvības atņemšanas iestāžu amatpersonu pausto ziņu novērtējumu. Tas nozīmē, ka lielākoties amatpersonu sniegtie paskaidrojumi netiek apšaubīti. Taču izskatāmajā gadījumā tiesai pastāv pamatotas šaubas par amatpersonas norādīto faktu patiesumu.

Saruna pēc savas būtības ir divu personu viedokļu apmaiņa, proti, vienas personas sacītais mijas ar otras personas teikto. Tā kā cietuma amatpersona apgalvo, ka pieteicējs sarunājās ar *M.A.*, bet pieteicējs šādu iespēju noliedz, par objektīvu šī fakta pierādījumu var kalpot identiska pārkāpuma konstatācija *M.A.* rīcībā.

No Tiesu informācijas sistēmas tiesa konstatē, ka *M.A.* 2011.gada 17.augustā ar tiesas lēmumu ir atbrīvots no brīvības atņemšanas soda nosacīti pirms termiņa. Lēmumā norādīts, ka Olaines cietuma administratīvās komisijas 2011.gada 27.jūlija sēdē nolemts ierosināt tiesai atbrīvot *M.A.* no soda izciešanas pirms termiņa.

Saskaņā ar Latvijas Sodu izpildes kodeksa 50.^{11}panta piekto daļu, izskatot ierosinājumu atbrīvot notiesāto no soda izciešanas nosacīti pirms termiņa, administratīvā komisija ņem vērā viņa uzvedību brīvības atņemšanas iestādē (..).

Tā kā administratīvās komisijas lēmums bija *M.A.* pozitīvs, tiesa secina, ka *M.A.* netika disciplināri sodīts par sarunāšanos ar pieteicēju skaitliskās pārbaudes laikā. Attiecīgi tiesa nekonstatē pierādījumus, kas apstiprinātu ziņojumā norādītos apstākļus un būtu par pamatu pieteicēja disciplinārai sodīšanai par Noteikumu 44.6.apakšpunkta pārkāpumu.

[7.2] Administratīvā akta pamatojums ir (..) jēdziens, kas ietver iestādes atsauci uz konkrētu tiesību normu, tās analīzi un argumentus, no kuriem izriet, ka lietas faktiskie apstākļi atbilst piemērotajā tiesību normā regulētajam sastāvam *(skat. 2005.gada Augstākās tiesas tiesu prakses vispārinājums „Objektīvās izmeklēšanas princips – interpretācija un piemērošana" 8.lpp).* Tātad ar administratīvā akta pamatojumu plašākā nozīmē tiek saprasta ne tikai lietderības apsvērumu, bet arī faktisko un tiesisko apstākļu norāde, to analīze.

Administratīvā akta pamatojuma princips nozīmē, ka personai ir tiesības zināt, kāds ir tai izdotā nelabvēlīgā administratīvā akta pamatojums. Administratīvā akta pamatojums ļauj personai saprast, ka iestāde nav rīkojusies patvaļīgi un ka administratīvais akts ir pareizs, kā arī secināt, vai to var apstrīdēt un pārsūdzēt *(skat. Briede J. Administratīvā akta forma un sastāvdaļas: Administratīvā procesa likuma 67.pants.// Administratīvais process: Likums, prakse, komentāri. Rakstu krājums. Rīga: Latvijas vēstnesis, 2005, 167.-168.lpp.).*

Tiesa atzīst par nepieļaujamu, balstoties uz vēlāku – 2011.gada 15.augusta amatpersonas ziņojumu *(lietas 27.lapa)*, paplašināt pieteicēja izdarītā pārkāpuma sastāva pamatojumu, proti, norādīt, ka pieteicējs nav izpildījis brīvības atņemšanas iestādes darbinieka likumīgās prasības stāties ierindā, izņemt rokas no kabatām, bez sarunām pa mobilo telefonu vai ar citiem notiesātajiem. Šādiem faktiem bija jābūt fiksētiem ziņojumā par disciplīnas pārkāpumu, lai pieteicējs, ar to iepazīstoties, būtu pilnībā informēts par nodarījumu un varētu izvērtēt savu rīcību.

Lai uzskatītu, ka persona atteikusies izpildīt cietuma darbinieka likumīgās prasības, jābūt situācijai, ka apcietinātā persona tīši ignorē vai atsakās izpildīt izteiktās prasības un turpina izdarīt tiesību pārkāpumu pēc brīdinājuma vai pieprasījuma izteikšanas *(skat. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2011.gada 30.septembra sprieduma lietā Nr.SKA-356 [8] punktu).*

Tā kā lietā nav pienācīgā kārtā pierādīts fakts, ka pieteicējam būtu bijis pieprasīts stāties ierindā, izņemt rokas no kabatām, bez sarunām pa mobilo telefonu vai ar citiem notiesātajiem un viņš būtu atteicies šīs prasības pildīt, tiesas ieskatā atbildētājs pieteicēja rīcībā nepamatoti saskatīja Noteikumu 44.9.apakšpunkta pārkāpumu.

[8] Ņemot vērā [7] norādīto, tiesa secina, ka Lēmums ir prettiesisks administratīvais akts.

[9] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 126.panta otro daļu, ja pieteicējs no valsts nodevas samaksas bijis atbrīvots un pieteikums pilnībā vai daļēji apmierināts, valsts nodevu piespriež no atbildētāja.

Ievērojot to, ka pieteicējs no valsts nodevas samaksas par pieteikuma iesniegšanu tiesā bija pilnībā atbrīvots, valsts nodeva Ls 20 apmērā piespriežama no atbildētāja.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta otro daļu, 246. – 251.pantu, 253.panta ceturto daļu un Latvijas Sodu izpildes kodeksa 71.panta piekto daļu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

pilnībā apmierināt *S.G.* pieteikumu.

Atzīt par prettiesisku Ieslodzījuma vietu pārvaldes 2011.gada 26.septembra lēmumu Nr.1/17-G/3797; M/3696/jur.

Uzlikt par pienākumu Ieslodzījuma vietu pārvaldei līdz 2012.gada 22.augustam samaksāt valsts nodevu Ls 20 (divdesmit lati) par *S.G.* pieteikuma izskatīšanu tiesā.

Spriedums nav pārsūdzams un stājas spēkā tā pasludināšanas brīdī.

Tiesnese L.Apšeniece